

KJKP «POKOP» d.o.o.
Sarajevo

K O D E K S
POGREBNIH USLUGA

Sarajevo, 2006.god

GLAVA I

ETIČKA NAČELA RADA POGREBNIH SLUŽBI

Značaj službe – « Gens una sumus »

Član 1.

Pogrebna preduzeća se bave djelatnošću koja imaju poseban društveni značaj. Kao što je rođenje svečani događaj u životu čovjeka, tako je i smrt prirodni čin u ljudskoj zajednici. Ona zahtjeva pažnju i uzajamnost članova zajednice, dostojanstvo i svijest o pripadnosti ljudskom rodu.

Primjena kodeksa

Član 2.

Pravila ovog Kodeksa se primjenjuju ne samo na pogrebna preduzeća, već na sve djelatnosti vezane za sahranjivanje, spaljivanje, ekshumaciju, prevoz umrlih i pijeteta i kada ih obavljaju druge ustanove, preduzeća i pojedinci.

Osnovna načela

Član 3.

Pogrebna djelatnost treba da bude zasnovana na slijedećim načelima:

- a) načelu humanosti i pijeteta
- b) načelu zaštite društvenih interesa
- c) načelu javnosti rada
- d) načelu društvene kontrole
- e) načelu ekonomičnosti
- f) načelu savremenosti

Humanost i pijetet

Član 4.

Pogrebna djelatnost se ne sastoji samo u sahranjivanju umrlih, već obezbjeđuje poštovanja predaka i njegovanje pijeteta prema umrlima.

Svaki građanin naše zemlje i svaki čovjek uopšte, ima pravo na dostojnu sahranu.

Ukoliko umrli ili porodica nemaju sredstava, troškove sahrane obezbjeđuje društvena zajednica.

Radnici pogrebnih službi moraju imati na umu da je sahranjivanje ljudskog bića čin sa velikim emocionalnim posljedicama.

Posebnu dužnost čuvanja uspomene i negodovanja pijeteta društvo duguje borcima za slobodu i dostojanstvo čovjeka, istaknutim pripadnicima svoga naroda, naučnim radnicima i umjetnicima.

Povreda pijeteta

Član 5.

Protivno je načelu pijeteta:

- a) vrijeđanje uspomena na preminulog
- b) vrijeđanje osjećanja njegovih srodnika, bračnog druga i drugih bliskih lica
- c) vrijeđanje obreda vezanih za sahranjivanje
- d) grubi poslovni odnos, pretjerana užurbanost, nastojanje na dobiti
- e) povreda tijela umrlog
- f) povreda groba
- g) promet tijelom i dijelovima ljudskog tijela
- h) trgovanje drugim predmetima vezanim za sahranjivanje i kult čiji je promet zabranjen

Zaštita društvenih interesa

Član 6.

Pogrebno preduzeće je dužno da se pridržava propisa i mjera kojima se štite društveni interesi, a posebno interes zaštite narodnog zdravlja.

Zaštita prirodne sredine

Član 7.

Pri izboru mjesta za groblje, krematorijum, kolumbarijum i rozarijum, kao i u svakodnevnoj djelatnosti naročito treba voditi računa o mjerama za zaštitu prirodne sredine čovjeka.

Društveni troškovi

Član 8.

Prilikom izbora lokacije i pri uređenju groblja, kao i u određivanju načina korištenja zemljišta i grobnog ureda, mora se voditi računa o društvenim troškovima.

Načelo ekonomičnosti

Član 9.

Pogebna oprema, svi artikli i radnje koje su vezane za sahranjivanje i pijetet treba da su podređeni mjerilima ekonomičnosti.

Načelo savremenosti

Član 10.

Planiranje lokacije, način uređenja groblja, postupak sa umrlim i odavanje pošte treba da budu racionalni, u skladu sa zahtjevima savremene nauke i estetike.

Zabrana zelenaških ugovora

Član 11.

Pogrebna preduzeća i druge ustanove koje se bave pogrebnom djelatnošću moraju preduzeti mjere da u poslovima sa građanima ne bude ugovorena nerazmjerna imovinska korist iskorištavanjem neznanja, nužde, neiskustva ili posebnog duševnog stanja u kome se nalazi onaj koji naručuje pogrebne usluge.

Groblja

Član 12.

Sahranjivanje se može obavljati samo na grobljima, osim ako nadležni organ nije izuzetno odobrio ukop na drugom mjestu.

Podizanje nadgrobničkih spomenika (krajputaša i drugih oblika kenotafa) nije dozvoljeno van groblja.

To se ne odnosi na postojeće spomenike-krajputaše koji imaju istorijsku, etnografsku ili umjetničku vrijednost.

Tradicija

Član 13.

Razvijajući savremenu grobljansku kulturu, pogrebna preduzeća treba, ukoliko je moguće, da poštuju tradicije koje su rezultat izvorne narodne kulture i običaja, ukoliko ove nisu suprotne propisima, interesima zaštite narodnog zdravlja i drugim opštim interesima zajednice.

Zaštita spomenika kulture

Član 14.

Posebne mjere se moraju preduzeti radi zaštite spomenika koji imaju umjetničku, istorijsku ili naučnu vrijednost.

Sloboda savjesti i vjeroispovjesti

Član 15.

U skladu sa ustavnim načelima slobode savjesti i vjeroispovjesti, svaki građanin ima pravo da odredi vrstu obreda, način, mjesto i druge okolnosti sahranjivanja. Pogrebno preduzeće, će u skladu sa mogućnostima i pozitivni-pravnim propisima, i važećim grobljanskim redom nastojati da udovolji ovim zahtjevima građana.

Zavještanje tijela

Član 16.

Pravo raspolaganja sobom po smrti obuhvata i mogućnost zavještanja tijela ili dijelova tijela medicinskoj ili naučnoj ustanovi.

Tijelo i dijelovi tijela umrlog mogu se koristiti samo u naučne ili terapijske svrhe.

Transplantacija

Član 17.

Poštovanje smrti i preminulog ogleda se i u načelnoj nepovredivosti njegovog tiela.

Ipak, uz saglasnost preminulog koju je dao za života, ili uz dozvolu bračnog druga i srodnika, moguće je koristiti određene dijelove tijela za transplantaciju, pod uslovima određenim u zakonu.

Uzimanje dijelova tijela radi presađivanja može se izvršiti tek kada je pouzdano utvrđena smrt.

Zabrana diskriminacije

Član 18.

Na umrle se ima primjeniti jednak postupak pod jednakim uslovima.

Zabranjeno je svako uskraćivanje prava koje ima za osnov nacionalnu, rasnu ili vjersku pripadnost umrlog.

Ko može biti radnik u pogrebnoj službi

Član 19.

Za radnike pogrebnih službi mogu biti postavljena samo ona lica koja, pored opštih stručnih, zadovoljavaju i potrebne etičke kriterijume.

Ovo se naročito odnosi na radnike koji neposredno učestvuju u obredu sahranjivanja ili kremiranja, kao i na one koji dolaze u dodir sa građanima i javnošću.

U svom radu i ponašanju van radnog mjesta radnici moraju voditi računa o ugledu svoje profesije i načelima ovog Kodeksa.

Javnost rada

Član 20.

Društveno – politička zajednica i šira javnost moraju imati uvid i kontrolu nad pogrebnom djelatnošću.

Kontrola cijena

Član 21.

Cijene pogrebne opreme i usluga moraju biti unaprijed saopštene naručiocu na jasan i nedvosmislen način.

Naručiocu se mora predložiti i eventualno postojanje jeftinije opreme ili usluge.

Poslovna tajna

Član 22.

Podaci do kojih su radnici pogrebnih preduzeća došli u svojoj službi, a koji se tiču ličnih porodičnih, zdravstvenih, finansijskih i drugih okolnosti preminulog ili njemu bliskih lica, smatraju se za poslovnu tajnu.

Dužnost čuvanja poslovne tajne ne obuhvata činjenice koje su vezane za otkrivanje krivičnog djela, zaštitu narodnog zdravlja ili drugog društvenog interesa.

U pogledu ovih činjenica preduzeće je dužno da obavijesti nadležne organe.

Odnosi između pogrebnih preduzeća

Član 23.

U međusobnim odnosima pogrebna preduzeća treba da se drže zakona, ovog Kodeksa i da njeguju poslovne običaje.

Zabranjena je nelojalna konkurencija među pogrebnim preduzećima kako u zemlji tako i u inostranstvu.

Saradnja

Član 24.

Pogrebna preduzeća su dužna da razvijaju međusobnu saradnju i da pružaju poslovne usluge.

Ujednačavanje propisa

Član 25.

U regulisanju svojih odnosa samostalnim normativnim aktima, preduzeća će nastojati da bar osnovne probleme regulišu na jednoobrazan način kako bi se izbjegle teškoće i nejednak tretman oko sahranjivanja i prevoza umrlih.

U tom cilju, preduzeća su dužna da prate savezne, republičke i druge propise i da organizuju razmjenu iskustava, informacija i normativnih akata.

Međunarodna saradnja

Član 26.

Pogrebna preduzeća su dužna da usklade svoje normativne akte i djelatnost sa međunarodnim sporazumima i konvencijama čiji je potpisnik naša zemlja, a kojima se regulišu pitanja vezana za sahranjivanje, spaljivanje, prevoz umrlih i pijetet.

Pogrebna preduzeća i njihova udruženja treba da rade na zbližavanju i razvijanju saradnje sa stranim nacionalnim i međunarodnim asocijacijama čiji je cilj unapređenje službe, usklađivanje propisa i uklanjanje teškoća u prevozu i sahranjivanju.

Ova saradnja treba da se zasniva na načelima ravnopravnosti i nemješanja u unutrašnje poslove a ostvaruje se putem zajedničkih studija i istraživanja, razmjenom iskustava i podataka, kao i sporazumima o uzajamnoj pomoći.

GLAVA II

POGREBNA PREDUZEĆA

Pogrebna djelatnost

Član 27.

Pogrebnoj djelatnošću u užem smislu mogu se baviti samo ovlašćena pogrebna preduzeća. Ova se djelatnost smatra za komunalnu službu.

Osnivanje

Član 28.

Pogrebna preduzeća mogu osnivati samo opštinske(?) (gradske) kantonalne skupštine za pružanje pogrebnih usluga građanima na svojoj teritoriji.

Samoupravljanje

Član 29.

Sastav i nadležnost organa, kao i cjelokupna djelatnost pogrebnih preduzeća treba da budu zasnovani na principima samoupravljanja u skladu sa Ustavom i drugim zakonskim propisima.

Samoupravni normativni akti

Član 30.

Pogrebna preduzeća donose statut, pravilnike i druge samoupravne normativne akte. Statut odobrava nadležna opštinska skupština.

Učešće građana

Član 31.

Sve važnije odluke, posebno one koje određuju odnose preduzeća sa građanima kao korisnicima usluga, donosi ili odobrava savjet preduzeća.

Polovinu savjeta čine radnici pogrebnih preduzeća, a drugu polovinu predstavnici društveno-političkih zajednica i građani.

Način izbora i broj građana koje delegiraju društveno-političke zajednice i organizacije određuje nadležna skupština opštine (grada).

Kontrola rada

Član 32.

Nadzor nad djelatnošću pogrebnih preduzeća vrši se putem unutrašnje i spoljne kontrole. Unutrašnju kontrolu vrši organ određen statutom ili drugim normativnim aktom pogrebnog preduzeća.

Spoljnu kontrolu obavljaju opštinske, republičke i savezne(?) službe inspekcije, kao i drugi organi koji imaju za zadatak da u ime društva vrše nadzor nad djelatnošću preduzeća kako bi ova bila u skladu sa zakonskim propisima i normama.

Djelatnost

Član 33.

Djelatnost pogrebnih preduzeća obuhvata uslužne i proizvodne aktivnosti.

Usluge

Član 34.

Uslužne djelatnosti čine sve one aktivnosti koje su vezane za sahranjivanje i pijetet.

Proizvodna djelatnost

Član 35.

Proizvodna djelatnost se sastoji u proizvodnji pogrebne opreme, vijenaca, cvijeća, svijeća, spomenika, urni i drugih proizvoda koji služe sahranjivanju i pijetetu.

Princip pružanja potpunih usluga

Član 36.

Rad pogrebnih preduzeća u načelu treba da je tako organizovan da su u stanju da građanima pruže sve usluge i proizvode koji su potrebni za slučaj smrti i u vezi sa odavanjem pošte umrlima.

Ovo između ostalog obuhvata: ljeakarski pregled kojim se utvrđuje smrt, obavješćavanje nadležnih organa, oglašavanje putem posmrtnih plakata ili oglasa u novinama, prevoz, smještaj umrlog u mrtvačnicu. Naručivanje ili isporuka nadgrobnog spomenika, vijenaca, cvijeća i svijeća, vaza, kandila, kopanje groba i sahranjivanje, uređenje i održavanje groba ili grobnice, naplatu iznosa od socijalnog osiguranja ili naplatu osigurane sume po osnovu ličnog osiguranja, balsamovanje, kremiranje, ekshumaciju, muziku prilikom sahrane ili komemoracije i druge usluge vezane za sahranjivanje i pijetet.

Cijene

Član 37.

Cijene najvažnijih proizvoda i usluga kontroliše nadležna skupština opštine (grada). Ukoliko zbog neekonomskih cijena pogrebna preduzeća trpe gubitke, skupština opštine je dužna da ih nadoknadi.

Obavješćavanje građana

Član 38.

Pogrebno preduzeće treba da na odgovarajući način obavjesti građane o uslugama i proizvodima koji se mogu naručiti kao i o cijenama, rokovima isporuke i drugim uslovima.

Žalbe

Član 39.

Na odluku organa preduzeća ili na postupak, nezadovoljni građani se mogu žaliti samom preduzeću.

Žalbe rješava statutom predviđeni organ pogrebnog preduzeća.

Žalba opštinskoj skupštini

Član 40.

Građani se mogu žaliti organu opštinske skupštine nadležnom za komunalne poslove. Organ opštinske skupštine nadležan za komunalne poslove treba pre rješavanja žalbe da zatraži mišljenje pogrebnog preduzeća na čiji se postupak građanin žali.

Pokretanje sudskog spora

Član 41.

Radi zaštite svojih prava u odnosu na pogrebno preduzeće građani mogu pokrenuti i sudski postupak.

Prije pokretanja postupka pred sudom, građanin može da se obrati samom pogrebnom preduzeću i organu opštinske skupštine nadležnom za komunalne poslove.

GLAVA III

GROBLJA

Pojam

Član 42.

Groblje je zemljište koje je opštinska skupština namjenila sahranjivanju, kao i svi objekti i uređaji na njemu koji služe sahranjivanju, uređenju i upravljanju grobljem.

Za groblja u širem smislu smatraju se zemljišta, zgrade i zidovi koji služe za smještaj urni sa pepelom ili za prosipanje pepela.

Groblja ne mogu biti predmet pravnog prometa.

Vrste

Član 43.

Postoje javna groblja i groblja boraca.

Režim groblja u širem smislu primjenjuje se i na pojedinačne ili grupne grobove van groblja u kojima leže posmrtni ostaci boraca ili drugih istaknutih ličnosti i koji su obilježeni spomenicima ili drugim znacima memorijalnog karaktera.

Upravljanje

Član 44.

Način sahranjivanja, otvaranja novih grobalja i zatvaranje postojećih, kao i opšti nadzor nad grobljem i pogrebnom djelatnošću u nadležnosti su opštinskih (gradskih) skupština.

Lokacija

Član 45.

Donoseći odluku o osnivanju novog groblja, pri izboru mjesta nadležni organ vodi računa o sljedećim kriterijumima:

- o zaštiti okolišja (prirodne čovjekove sredine)
- o estetskim kriterijumima
- o kvalitetu zemljišta
- o saobraćajnicama

Zemljište

Član 46.

Za groblje treba po mogućnosti izabrati ocijedno, šljunkovito zemljište sa malom sadržinom kamena i gline, pogodno za iskopavanje grobnih mjesta propisane dubine.

Dominantni vjetrovi

Član 47.

Pri izboru mjesta treba voditi računa da pravac dominantnih vjetrova bude od naseljenog mjesta ka groblju.

Podzemne vode

Član 48.

Mjesto za groblje treba tako izabrati da podzemne vode ne mogu dospjeti do najnižeg nivoa na kome se nalazi dno grobnog mjesta.

Vodeni tokovi

Član 49.

Ukoliko se groblje nalazi uz vodeni tok, potrebno je izabrati mjesto nizvodno od naselja.

Estetski kriterijumi

Član 50.

Izbor mjesta, plan, način uređenja i održavanja groblja treba da je u skladu sa estetskim mjerilima. Otuda je pri donošenju odluke potrebno i učešće lica koja treba da ocijene u kojoj mjeri predložena rješenja zadovoljavaju zahtjeve estetike.

Treba imati na umu ne samo čisto estetske kriterijume, već rješenje mora biti u skladu sa funkcijama groblja kao mjesta na kome se odaje pošta umrlim.

Saobraćajne veze

Član 51.

Zemljište namijenjeno groblju treba da je van naseljenog mjesta, po mogućnosti u zaštitnoj zelenoj zoni, na određenoj udaljenosti od stambenih zgrada, vrela i drugih izvora pitke vode. Ono treba da je dobro povezano sa naseljenim mjestom, ali tako da put za groblje ne ometa glavne saobraćajne tokove.

Urbanistički plan

Član 52.

Odluka skupštine o osnivanju novog groblja treba da je u skladu sa urbanističkim planom ili drugim aktom koji zamjenjuje urbanistički plan.

Pijetet i groblje

Član 53.

Sahranjivanje i sve radnje vezane za javno odavanje pošte preminulim po pravilu se obavljaju na groblju.

Iz čega se groblje sastoji

Član 54.

Groblje čini:

1. prostor namjenjen neposrednom sahranjivanju
2. prostor sa funkcionalnim objektima

Prostor za sahranjivanje

Član 55.

Prostor namjenjen sahranjivanju sastoji se iz:

- grobnih polja
- grobnih mjesta
- puteva i staza
- zelenih površina
- mjesta za odlaganje otpadaka, starih vijenaca, cvijeća i krstača
- kosturnice

Prostor sa funkcionalnim objektima

Član 56.

Na groblju treba da postoje i funkcionalni objekti:

- oproštajna dvorana
- mrtvačnica
- sanitarne prostorije

Grobna polja

Član 57.

Površina groblja dijeli se na grobna polja, koja su numerisana.
Grobna polja čini više grobnih mjesta.

Putevi i aleje

Član 58.

Između grobnih polja postoje putevi koji omogućuju prilaz svakom grobnom polju.
Aleje su širi putevi na glavnim pravcima.

Ko može biti sahranjen na groblju

Član 59.

Na groblju mogu biti sahranjena lica koja su na području za koje je groblje formirano (grad, dio grada, naseljeno mjesto) imali posljednje prebivalište. Za lica čije se prebivalište ne može utvrditi uzima se kao kriterijum posljednje prebivalište ili mjesto u kome je nastupila smrt.

Red na groblju

Član 60.

Radnici pogrebnog preduzeća i građani dužni su da se na groblju ponašaju na način koji neće vrijeđati odavanje pošte umrlim i osjećanja ožalošćenih srodnika i prijatelja. Red na groblju propisuje opštinska skupština.

Zabranjene aktivnosti

Član 61.

Zabranjene su naročito sljedeće aktivnosti na groblju:

- uništavanje vijenaca, nadgrobni spomenika, klupa i drugih uređaja koji služe pijetetu
- gaženje grobova i nasada, kidanje cvijeća
- svaki oblik trgovine
- dovođenje pasa
- napasanje stoke
- lov
- ispisivanje nepristojnih riječi, stavljanje skaradnih slika i znakova
- vožnja svim prevoznim sredstvima, osim invalidskim kolicima
- reklama u bilo kom obliku
- glasno pjevanje i muzika, osim one koju nalaže obred sahrane ili komemoracije
- svaki drugi postupak kojim se oskvrnjuje nadgrobni spomenik, grob ili groblje

Primjena propisa o parkovima

Član 62.

Pored toga na groblju se primjenjuju i propisi o redu u javnim parkovima.

Mrtvačnica

Član 63.

Mrtvačnica treba da ima sljedeće prostorije i uređaje:

- prostorije za izlaganje mrtvih na odru
- posebnu prostoriju za umrle od zaraznih bolesti
- prostoriju za obdukciju

Mrtvačnice u većim gradovima treba da raspolažu i rashladnim uređajima.

Radovi na groblju

Član 64.

Bez dozvole uprave groblja nisu mogući bilo kakvi zanatski i drugi radovi na groblju i grobovima.

Evidencija

Član 65.

Organ upravljanja grobljem dužan je da vodi evidenciju na način koji propisuje republička(?) kantonalna skupština.

Glavna knjiga

Član 66.

Glavna knjiga je minimalni oblik evidencije koja se vodi za svako groblje posebno. U glavnu knjigu se upisuju hronološkim redom lica koja su sahranjena na groblju i ona sadrži sljedeće podatke: redni broj, prezime i ime, datum i mjesto rođenja, zanimanje, prebivalište, mjesto i vrijeme smrti, uzrok smrti, podatke o upisu u matičnu knjigu umrlih, broj parcele i grobnog mjesta, datum sahrane, prezime i ime lica koje je steklo pravo korištenja grobnog mjesta i primjedbu.

Ostala evidencija

Član 67.

Pored toga, za veća groblja potrebni su još i sljedeći oblici evidencije:

- registar lica koja imaju pravo na korištenje grobnog jesta
- registar sahranjenih
- kartoteka grobnih mjesta
- zbirka dosijea o sahranjenim

GLAVA IV

GROBOVI, GROBNICE I SPOMENICI

A. GROBOVI

Pojam i vrste

Član 68.

Grobovi su mjesta koja služe za ukop posmrtnih ostataka. Oni mogu biti pojedinačni, porodični (grobnice) i kolektivni.

Pojedinačni grob

Član 69.

Pojedinačni grob se sastoji iz jame u koju se stavlja tijelo umrlog, iz nadzemnog dijela i nadgrobnog spomenika.

Kao pojedinačni grob smatra se i niša u koju se smješta kovčeg sa posmrtnim ostacima.

U pojedinačni grob može, uz dozvolu nosioca prava korištenja biti sahranjeno još jedno lice, ukoliko je grob produbljen ili ako je od prvog ukopa protekao rotacioni minus.

Grobница

Član 70.

Grobница je po pravilu napravljena od čvrstog materijala (kamena, betona, cigle) i namjenjena ukopu pripadnika iste porodice.

Kolektivni grobovi

Član 71.

Kolektivni grobovi služe kao zajednički grob većem broju lica koja smrt ili neka druga okolnost povezuje (žrtve rata, zemljotresa, epidemije, pripadnika neke društvene grupe itd.).

Kenotafi

Član 72.

Grobovi ne moraju sadržavati posmrtnu ostatke. Ovo je slučaj kada je nekome za života podignut grob ili kada tijelo umrlog nije pronađeno pa mu je podignut grob i spomenik (kenotaf) radi odavanja posmrtnu pošte.

B. DVOSTRUKI (PORODIČNI) GROB I GROBNICE

Porodični (dvostruki) grob i grobnice

Član 73.

Porodični (dvostruki) grob i grobnica namijenjeni su sahranjivanju članova uže porodice, koju čine bračni drugovi i njihovi potomci.

U ovakav grob (grobnicu) može biti sahranjeno i neko lice van uže porodice ukoliko korisnici daju dozvolu.

Odricanje od naslijeđa i pravo korištenja

Član 74.

Odricanje od naslijeđa ne znači i odricanje prava na sahranjivanje u porodičnu grobnicu.

Lišavanje naslijeđa

Član 75.

Kada je neko lišen naslijeđa, to ne isključuje njegovo pravo da bude sahranjen u porodičnu grobnicu, osim ako u testamentu nosilac prava korištenja nije izričito rekao da ga lišava i prava na ukop.

Nedostojnost za naslijeđivanje i pravo korištenja

Član 76.

Onaj koji je odlukom suda oglašen nedostojnim za naslijeđivanje, ne može biti sahranjen u porodičnu grobnicu, osim ako mu nasljednici ne dozvole ukop.

Pravo razvedenog bračnog druga

Član 77.

Ukoliko ne postoji sporazum supruge, sud će, rješavajući imovinske odnose, donijeti odluku i o pravu korištenja groba (grobnice).

Otuđenje i zalaganje prava korištenja

Član 78.

Izgrađeni grob ili grobnica u kome se još ne nalaze posmrtni ostaci ne može biti otuđen ili založen.

Zabranjeno je otuđiti (sa naknadom ili bez nje) i založiti grob ili grobnicu.

Zabrana izvršenja

Član 79.

Grobovi i grobnice ne mogu biti predmet sudskog izvršenja niti javne licitacije.

Napušteni grobovi i grobnice

Član 80.

Ako je istekao i nije obnovljen rok na koji je ustanovljeno pravo korištenja ili ako je grob (grobica) izgrađen i nije upotrebljen duže vremena niti je plaćena propisana taksa, takav grob (grobica) smatra se napuštenim.

Napuštenim grobovima i grobnicama raspolaže uprava groblja.

C. NADGROBNI SPOMENICI

Nadgrobni spomenici

Član 81.

Za nadgrobni spomenik smatra se samo onaj koji se nalazi na samom grobu.

Zabrana prometa

Član 82.

Ovakav nadgrobni spomenik, ukoliko se u grobu nalaze posmrtni ostaci, ne može biti predmet prometa ni zaloga.

Izgled spomenika

Član 83.

Spomenik treba da odgovara estetskim kriterijima i pijetetu.

Natpis (epitaf)

Član 84.

Pored ličnih podataka umrlog, imena ožalošćenih, epitaf može sadržavati i neki drugi prigodan natpis, crtež ili ornament.

Zabrane

Član 85.

Zabranjen je natpis:

- kojimse optužuju ili vrijeđaju živa ili mrtva lica
 - koji je u grubom neskladu sa pijetetom i moralnim načelima
 - koji je u suprotnosti sa opštim propisima, pravilima kantonalne skupštine koja se primjenjuju na groblja i normativnim aktima uprave groblja
- Uprava groblja može narediti uklanjanje ili preinačenje zabranjenog natpisa.

Pravo na izmjenu spomenika

Član 86.

Lice koje je podiglo spomenik ili njegovi nasljednici mogu ovaj ukloniti radi postavljanja drugog koji je po njihovom mišljenju prikladniji.

Spomenici od naročite umjetničke ili istorijske vrijednosti

Član 87.

Nadgrobni spomenici od naročite umjetničke ili istorijske vrijednosti nalaze se pod posebnom zaštitom.

O njima sa stara uprava groblja zajedno sa nadležnim organom za zaštitu spomenika kulture. U okviru ovog staranja treba obezbjediti i vođenje evidencije o autorima spomenika od naročite vrijednosti.

Određivanje koji spomenici spadaju u ovu kategoriju, evidencija o njima i druga pitanja rješavaju se na osnovu federalnih, republičkih i kantonalnih propisa o zaštiti spomenika kulture.

Napušteni spomenici

Član 88.

Uprava groblja treba da pozove putem blagovremenog oglašavanja (ili na drugi prigodan način) zainteresovane kako bi uklonili spomenike sa napuštenih grobova i grobnica kojima je istekao rok korištenja.

Ukoliko ova lica ne uklone spomenike niti odrede postupak, njima po svom ahođenju raspolaže uprava groblja.

GLAVA V

PRAVO KORIŠTENJA GROBA

Pravo korištenja groba

Član 89.

Grobovi se mogu koristiti uz naknadu na neodređeno vrijeme ili na određeni rok, koji ne može biti kraći od perioda potrebnog za raspadanje mekih dijelova organizma.

Pravo korištenja nije običan zakup, već pravo sa imovinskim i javnopravnim elementima, za koje važi poseban pravni režim.

Odnos povodom korištenja groba je složen odnos za koji su vezana ne samo ovlaštenja, već i određene obaveze korisnika.

Prilikom ustanovljavanja prava korištenja titular ovog prava mora biti upoznat sa pravima i obavezama, kao i sa rokom trajanja na osnovu grobljanskog reda.

Ovlaštenja

Član 90.

Uopšte uzev, korištenje groba sastoji se u ovlaštenju da se polože posmrtni ostaci u grob, kao i da se obavljaju sve djelatnosti vezane za uobičajeno odavanje pošte preminulim.

Sadržina ovlaštenja

Član 91.

Ovlaštenja obuhvataju:

- pravo pristupa grobu (ius iter ad sepulchrum)
- pravo isključivog polaganja posmrtnih ostataka u grob
- pravo neposrednog ili posrednog (preko punomoćnika) odavanja uobičajene pošte umrlom
- pravo na nadgrobni spomenik
- pravo održavanja, opravke i preuređenja groba
- pravo titulara da bude obavješten ako je istekao rok trajanja ovlaštenja ili ako je iz drugih razloga (translacija groba) potrebno ukloniti posmrtnu ostatke

Ova ovlaštenja regulisana su grobljanskim redom

Obnavljanje roka

Član 92.

U načelu postoji mogućnost obnavljanja roka korištenja uplatom nove takse.

U izuzetnim slučajevima nadležna kantonalna skupština može svojom odlukom zabraniti obnavljanje prava korištenja ukoliko postoji velika oskudica u prostoru ili neophodnost rekonstrukcije.

Takođe nije moguće obnoviti pravo korištenja ako je groblje stavljeno van upotrebe ili ako dođe do izmjene namjene zemljišta.

Obaveze

Član 93.

Titular prava korištenja dužan je da održava grob u urednom stanju i da se pridržava zakonskih propisa i pravila grobljanskog reda.

Opoziv zbog povrede obaveze

Član 94.

Ako je titular prava korištenja grubo povrijedio svoje obaveze, pravo korištenja može biti oduzeto i prije isteka roka na koji je ustanovljeno.

Opoziv zbog prenošenja ili zatvaranja groblja

Član 95.

Ukoliko je nadležni organ donio odluku o premještanju (translaciji) ili zatvaranju groblja, pravo korištenja može biti ukinuto.

U tom slučaju može se za ukop posmrtnih ostataka dati novo grobno mjesto, koje će po pravilu biti korišteno onoliko vremena koliko je preostalo od roka na koji je prvobitno pravo bilo ustanovljeno.

Troškovi premještanja padaju na teret onoga koji je izdao nalog za premještanje.

Ustupanje prava korištenja

Član 96.

Pravo korištenja ne može biti predmet prometa.

Nasljeđivanje

Član 97.

Na pravo korištenja primjenjuju se posebni propisi koje donose federalne i državne skupštine. Ako ovih propisa nema, primjenjuju se opšta načela zakona o nasljeđivanju.

GLAVA VI

SAHRANJIVANJE

Pojam

Član 98.

Sahranjivanje u širem smislu obuhvata skup postupaka koji se preduzimaju od momenta smrti do ukopa (stavljanja u nišu).

Sahranu prate određeni svjetovni ili vjerski rituali kojima se odaje pošta preminulom.

Rok sahrane

Član 99.

Da bi se pristupilo sahrani potrebno je da prođe najmanje 24 sata od momenta smrti, osim ako smrt nije ustanovljena putem elektroencefalograma ili na drugi pouzdan način (dekapitacija, tjelesne povrede koje smrt čine potpuno izvjesnom).

Rok u kome se mora pristupiti sahrani određuju kantonalne skupštine u skladu sa običajima, klimatskim uslovima i drugim okolnostima (npr. postojanje rashladnih uređaja u mrtvačnici). Na zahtjev bračnog druga ili srodnika, ukoliko postoje opravdani razlozi, ovaj rok se može produžiti najviše na deset dana od dana nastupanja smrti.

Potrebna dokumenta

Član 100.

Da bi se dobila dozvola za ukop, potrebno je podnijeti dokumenta koja služe kao dokaz identiteta i smrti.

Dozvola za ukop

Član 101.

Nijedan preminuli ne može biti sahranjen bez dozvole za ukop.

Dozvolu izdaje organ opštinske skupštine na osnovu zahtjeva i potrebnih dokumenata.

Prenos u mrtvačnicu

Član 102.

Po utvrđenoj smrti posmrtni ostaci se prenose na groblje i do sahrane čuvaju u mrtvačnici.

Ukoliko na groblju nema mrtvačnice, posmrtni ostaci se mogu držati u kući, bolničkoj mrtvačnici ili na drugom mjestu i odatle prenijeti na groblje radi sahtanjivanja.

Oglašavanje (posmrtni plakat)

Član 103.

O smrti, mjestu i vremenu sahrane srodnici i prijatelji se mogu obavještavati putem oglasa u sredstvima informisanja ili putem štamparskih posmrtnih plakata, sastavljenih na način koji je uobičajen.

Oglas i posmrtni plakat se smatraju štampanom stvari te se na njih primjenjuju odredbe Zakona o informisanju, posebno one koje zabranjuju vrijeđanje javnog reda, uznemiravanje građana i povreda pijeteta.

Posmrtni plakat se može izlagati na za to predviđenim mjestima.
Za plakat se ne naplaćuje taksa.

Izlaganje umrlog

Član 104.

Do sahrane, bilo da se nalazi u kući, kapeli ili mrtvačnici, umrli se drži na odru.
Dopušteno je građanima da u određeno vrijeme odaju poštu preminulom koji je izložen na odru u mrtvačnici.

Tjelo umrlog mora biti odjeveno ili uvijeno u tkaninu i smješteno u kovčeg, koji je po pravilu zatvoren.

Ukrašavanje odra u mrtvačnici (vijencima, cvijećem, prigodnim tkaninama, itd.) može vršiti samo uprava groblja.

Umrli od zarazne bolesti

Član 105.

Ukoliko je smrt nastupila usljed zarazne bolesti, umrli mora biti smješten u posebnu prostoriju mrtvačnice.

Zabranjeno je izlaganje umrlog od zarazne bolesti.

Pored toga, treba preduzeti i druge mjere koje zahtijevaju propisi.

Balsamovanje

Član 106.

Na osnovu želje preminulog ili ovlašćenih lica i o njihovom trošku tjelo se može balsamovati.
Nije dozvoljeno balsamovanje ako postoji sumnja da je smrt posljedica krivičnog djela ili lišavanja.

Balsamovanje mogu obaviti samo ovlaštena lica: tom prilikom se moraju poštovati zahtjevi medicine i pijeteta.

Zabranjena je šminka i druga kozmetika posmrtnih ostataka, kao i grubi hirurški zahvati na tijelu iz estetskih pobuda.

Kovčeg

Član 107.

Za prevoz umrlih na groblje i za samu sahranu potreban je kovčeg.

Kovčeg mora biti odgovarajuće veličine, napravljen od drveta, metala ili drugog otpornog materijala.

Ukoliko pravila religije to nalažu, a normativni akti nadležne skupštine dopuštaju, moguća je sahrana i bez kovčega.

Prevoz

Član 108.

Prevoz do mrtvačnice kao i do mjesta sahrane obavlja se specijalnim pogrebnim kolima.

Pogrebna povorka

Član 109.

Pri prevozu umrlog do mjesta sahrane može se formirati pogrebna povorka (pratnja) na način koji odrede bračni drug i srodnici umrlog, a u skladu sa odlukama kantonalne skupštine i grobljanskim redom.

O dopuštenosti pratnje kroz naseljeno mjesto odlučuje nadležna opštinska(?) kantonalna skupština.

Obred pri ukopu

Član 110.

Polaganje preminulog u grob je najznačajniji i najdelikatniji čin u pogrebnoj djelatnosti.

Uprava groblja treba da obezbjedi da se opraštanje od preminulog obavi saglasno njegovim željama ili željama srodnika u skladu sa važećim propisima i grobljanskom redom.

Pijetet pri ukopu

Član 111.

Odredbe pijeteta naročito se primjenjuju na obred pri ukopu.

Odmah će se udaljiti lica koja svojim ponašanjem vrijeđaju uspomenu na preminulog ili osjećanja bračnog druga, srodnika i prijatelja.

Zabrana diskriminacije

Član 112.

Prilikom određivanja mjesta za ukop i pri samom ukopu zabranjena je diskriminacija tako da se na sve građane ima primjeniti isti postupak pod istim uslovima.

Ukop se po pravilu vrši u redovima.

Slobode vjeroispovijesti

Član 113.

U skladu sa ustavnim načelom slobode savjesti i vjeroispovijesti, dozvoljena je sahrana vjernika po propisima crkve kojoj pripadaju.

Ovo obuhvata:

- mogućnost stavljanja vjerskih simbola na posmrtni plakat, kovčeg, vijence i nadgrobni spomenik
- vjerski obred pri ukopu uz učešće sveštenog lica
- organizovanje periodičnih odavanja pošte (pomena) prema pravilima religije

Ograničenja

Član 114.

Nisu dopuštene one vjerske i druge aktivnosti u vezi sa sahranom i pijetetom koje imaju politički karakter ili su usmjerene protiv države, kao i one koje su u suprotnosti sa sanitarno-tehničkim zahtjevima.

Ukop

Član 115.

Tjelo preminulog stavlja se, zajedno sa kovčegom u jamu čije dimenzije određuju republički(?) federalni propisi.

Sve poslove oko ukopa mogu obavljati samo radnici pogrebnog preduzeća.

Radnici moraju imati prigodno radno odijelo; oni se moraju ponašati na način koji zahtjevaju okolnosti.

Ukopu prisustvuje i određeni službenik uprave groblja radi utvrđivanja da je sahrana zaista obavljena i da su poštovane tehničke i druge norme.

Dragocjenosti

Član 116.

Zabranjeno je zajedno sa tijelom umrlog sahranjivati nakit veće vrijednosti i druge dragocjenosti.

Sahrana vojnih lica i pripadnika policije

Član 117.

Na sahranu vojnih lica i pripadnika policije primjenjuju se posebni propisi.

Troškovi

Član 118.

Troškovi sahrane u širem smislu (prevoza, smještaja u mrtvačnicu, učešća muzike, ukopa, itd.) padaju na teret bračnog druga, odnosno srodnika- naručioca sahrane.

Ukoliko dođe do spora u pogledu raspodjele troškova sahrane, ovi troškovi idu na teret nasljednika, srazmjerno nasljednom redu.

Sahrana nezbrinutih osoba

Član 119.

Ukoliko umrli nije raspolagao imovinom niti ima srodnika ili su srodnici bez imovine, troškove sahrane pokriće skupština opštine (?) na kojoj je imao posljednje mjesto prebivališta ili boravišta.

Troškovi sahrane stranaca

Član 120.

Troškove sahrane stranaca koji nemaju imovine snosi opština na čijoj je teritoriji izvršen ukop.

Zahtjev za regres ovih troškova opština treba da podnese srodnicima umrlog ili diplomatskom (konzularnom) predstavništvu njegove zemlje.

GLAVA VII

EKSHUMACIJA

Pojam

Član 121.

Ekshumacija je iskopavanje posmrtnih ostataka zakopanih u zemlju ili vađenje ovih iz niša. Prilikom ekshumacije moraju se poštovati obziri pijeteta kao i potrebne sanitarne mjere, naročito ako je smrt ekshumiranog posljedica zarazne bolesti.

Vrste

Član 122.

Ekshumacija može biti redovna i vanredna.

Redovna ekshumacija

Član 123.

Postoji redovna ekshumacija ukoliko se iskopavanje vrši poslije proteka roka na koji se, saglasno pravilima koja važe za to groblje, izdaje se grobno mjesto. Po proteku ovog roka (rotacionog turnusa) ili će se uz novu taksu obnoviti pravo korištenja (ukoliko takva mogućnost postoji) ili će se pristupiti ekshumaciji. Iskopano mjesto se može koristiti za nove sahrane.

Dužnost objavljivanja

Član 124.

Uprava groblja dužna je da u službenom glasniku i putem dnevne štampe objavi namjeru prekopavanja grobova kojima je istekao rok mirovanja. Svrha objavljivanja, koje mora biti blagovremeno, je da se pozovu zainteresovani građani kako bi obnovili taksu za korišćenje grobnog mjesta ukoliko takva mogućnost postoji.

Posmrtni ostaci

Član 125.

Ukoliko ovlašteni građani nisu izrazili neku drugu želju, posmrtni ostaci iz redovne ekshumacije sahranjuju se na posebno određenom zajedničkom prostoru

Nadgrobni spomenici

Član 126.

Po obustavljanju prekopavanja ovlašteno lice može o svom trošku ukloniti nadgrobne spomenike i druge predmete sa groba. Ukoliko ovlašteni građani nisu odstranili nadgrobne spomenike i druge uređaje, niti su odredili postupak sa njima, odstraniće ih uprava groblja.

Grobovi znamenitih ljudi: spomenici umjetničke vrijednosti

Član 127.

Za grobove znamenitih ljudi kao i za spomenike koji predstavljaju umjetničku, kulturnu ili istorijsku vrijednost važe posebni propisi.

Vanredna ekshumacija

Član 128.

Vanredna ekshumacija se vrši:

- radi sudskog uviđaja
- usljed premještanja (translacije) groblja
- radi prenosa posmrtnih ostataka i njihovog sahranjivanja na drugom mjestu
- radi kremiranja posmrtnih ostataka koji su sahranjeni na tradicionalan način
- radi sahranjivanja novog umrlog u isti grob

Minimalni rok

Član 129.

Da bi se pristupilo vanrednoj ekshumaciji potrebno je da prođe vrijeme koje je neophodno za dekompoziciju (raspadanje) organizma, izuzimajući kosti.

Ako je lice umrlo od zarazne bolesti, a sahranjeno je u drvenom sanduku, iskopavanje se može vršiti kada protekne najmanje godinu dana od dana sahranjivanja.

Uz dozvolu nadležnog organa može se odstupiti od ovih rokova.

Zarazna bolest

Član 130.

Za zarazu bolest smatra se: crni prišt, crveni vjetar, difterija, dizenterija, kolera, kuga, trbušni tifus, paratifus A i B, sakagija, velike boginje, zarazna žutica i žuta groznica.

Godišnje doba

Član 131.

Treba nastojati da se ekshumacija, naročito vanredna, ne obavlja u ljetnim mjesecima.

Ko može ekshumirati

Član 132.

Bilo da se ekshumacija vrši na zahtjev građana ili po odredbi suda ili po službenoj dužnosti, iskopavanje može vršiti jedino uprava groblja sa svojim radnicima.

Mjere HTZ

Član 133.

Pri svakoj ekshumaciji mora se sanduk u koji se smještaju posmrtni ostaci dezinfekovati petpostotnim /5%/ rastvorom formalina, a grob (grobница) hlornim krečom.

Lica koja rade na iskopavanju ne smiju imati rane, kraste, posjekotine i druge ozljede kože.

Pri iskopavanju moraju se upotrebiti:

- bijela kapa
- maska od osmostruke gaze na ustima i nosu
- bijeli mantil
- gumena kecelja
- duge gumene rukavice
- gumene čizme

Ova oprema se drži u posebnim prostorijama, dezinfekuje se poslije svake upotrebe i koristi se jedino za ekshumaciju.

Smještaj posmrtnih ostataka

Član 134.

Posmrtni ostaci poslije ekshumacije stavljaju se u sanduk ili omot koji odgovara zahtjevima HTZ.

Sahranjivanje novog umrlog u isti grob

Član 135.

Ako se u isti grob po proteku rotacionog ciklusa sahranjuje bračni drug ili srodnik nekoga koji je tu već sahranjen moraju se najprije iskopati posmrtni ostaci sahranjenog pod uslovima koje predviđa ovaj Kodeks.

Ovi ostaci sa stavljaju u novi sanduk ili vreću od polietilenske folije i vraćaju u grob, a preko njih se sahranjuju drugi preminuli.

Tom prilikom se raka produbljuje kako bi bili poštovani zahtjevi o minimalnoj dubini na kojoj treba da leži sanduk.

Ko može prisustvovati

Član 136.

Iskopavanju mogu prisustvovati bračni drug i bliski srodnici preminulog, istražni organi i druga ovlaštena lica.

Ostala lica mogu prisustvovati samo uz odobrenje uprave groblja.

Fotografisanje

Član 137.

Fotografisanje kao i snimanje filmskim ili TV kamerama same ekshumacije kao i posmrtnih ostataka moguće je samo uz odobrenje uprave groblja.

Troškovi

Član 138.

Troškove ekshumacije snosi ono fizičko ili pravno lice na čiji zahtjev i u čijem interesuje vršeno iskopavanje.

GLAVA VIII

PREVOZ UMRLIH

Karakter prevoza

Član 139.

Prevoz umrlih kao i prevoz posmrtnih ostataka nakon ekshumacije podliježe posebnim propisima.

Prevoz umrlih mora da se obavi u skladu sa načelima pijeteta i zaštite narodnog zdravlja.

Za prevoz urni (pepela) ne zahtjevaju se posebni uslovi, osim što i tom prilikom treba voditi računa o pijetetu.

Sloboda prevoza

Član 140.

Uz poštovanje posebnih propisa i zaštitnih mjera, slobodno je prevoženje posmrtnih ostataka. Nadležni organi, prevoznici i pogrebna preduzeća dužni su da uz puno obzira izađu u susret željama srodnika, oni nastoje da bez suvišnih formalnosti i odlaganja izdaju potrebna dokumenta i pruže usluge.

Prevoz umrlih od zaraznih bolesti

Član 141.

Prilikom prevoza umrlih od zaraznih bolesti primjenjuju se posebne mjere zaštite.

Troškovi

Član 142.

Troškove snosi podnosilac zahtjeva za prevoz.

Vrste prevoza

Član 143.

Postoje sljedeće vrste prevoza:

- prevoz unutar grada
- prevoz unutar groblja
- prevoz u zemlji
- međunarodni prevoz

Prevoz unutar grada

Član 144.

Unutar grada (naseljenog mjesta) posmrtni ostaci se prevoze u sljedećim slučajevima: od mjesta nastupanja smrti do mrtvačnice ili kuće, od kuće (mrtvačnice) do groblja (kapele), kao i prevoz do jesta na kome će se izvršiti obdukcija ili balsamovanje.

Ovaj prevoz, po pravilu, treba obaviti posebnim vozilom ili ambulantnim kolima.

Pravila prevoza unutar naseljenog mjesta propisuje nadležna gradska odnosno kantonalna skupština.

Prevoz unutar groblja

Član 145.

Prevoz unutar groblja obavlja se samo posebnim, za tu svrhu opremljenim vozilima.

Ova vozila moraju imati opremu i dekoracije u skladu sa pijetetom, kao i mogućnost bešumnog kretanja smanjenom brzinom.

Izuzeci

Član 146.

Ukoliko pravila religije i vjerskog obreda nalažu drugi postupak (npr. nošenje kovčega rukama), moguće je odstupiti od navedenih normi.

Prevoz umrlih vojnih lica unutar groblja obavlja se prema posebnim propisima koja važe za pripadnike vojske (prevoz na lafetu).

Prevoz u zemlji. Sprovodnica

Član 147.

Za prevoz umrlih iz jednog mjesta u drugo na teritoriji Federacije BiH potrebno je odobrenje organa uprave nadležnog za poslove zdravstva opštine iz koje se umrli prenosi, ili od njega ovlaštene zdravstvene organizacije.

Nadležni organ treba da izda sprovodnicu (posmrtni pasoš) sa potrebnim podacima o umrlom i svrsi prevoza.

Potrebna dokumenta

Član 148.

Lice koje traži odobrenje za prevoz umrlog dužno je da uz molbu priloži:

- dokaz o smrti
- podatak o tome da li su posmrtni ostaci bili sahranjeni
- mjesto gdje se nalaze posmrtni ostaci
- mjesto gdje se prenosi
- sredstvo kojimželi da obavi prevoz

Odobrenje

Član 149.

Organ uprave u odobrenju određuje uslove i način prenosa umrlog, vodeći računa o uzroku smrti (zarazna bolest) i načinu sahrane.

Ovaj organ je takođe obavezan da obavjesti organ uprave nadležan za poslove zdravstvene inspekcije kako u opštini iz koje se prenosi, tako i u opštini u kojoj će umrli biti sahranjen (spaljen).

Pratilac

Član 150.

Organ koji i daje odobrenje može kao posebnu mjeru obezbjeđenja odrediti pratioca, čija je dužnost da prilikom transporta preduzme korake kojima će obezbjeđiti poštovanje propisa o transportu umrlih, a posebno onih o suzbijanju zaraznih bolesti.

Prevoz ekshumiranih

Član 151.

Za prevoz ekshumiranih mora se upotrebiti metalni kovčeg koji je stavljen u drveni tako da se ne može u njemu pomjeriti.

Ukoliko su posmrtni ostaci bili zakopani duže od deset godina, može se upotrebiti bilo metalni bilo drveni kovčeg.

Prevoz umrlih od zaraznih bolesti

Član 152.

Posebne mjere bezbjednosti moraju se preduzeti kada je uzrok smrti: crni prišt, crveni vjetar, difterija, dizenterija, kolera, kuga, trbušni tifus, paratifus A i B, sakagija. Velike boginje, zarazna žutisa ili žuta groznica.

Tjelo umrlog od zarazne bolesti treba da bude umotano u platno natopljeno petpostotnim /5%/ rastvorom karbolne kiseline ili krezolne sapunice, a praznina u sanduku ispunjena strugotinom.

Za prevoz mora biti upotrebljen hermetički zatvoren (zavaren ili zalemljen) metalni sanduk koji je smješten u drveni sanduk tako da se u njemu ne može pomicati.

Prevoz sredstvima javnog saobraćaja

Član 153.

Kad se prevoz vrši sredstvima javnog saobraćaja, bez obzira na uzrok smrti i na okolnosti da je umrli prethodno bio sahranjen ili ne, mora se upotrebiti metalni sanduk koji se stavlja u drveni.

Kontrola prilikom otpreme

Član 154.

Prilikom stavljanja u sanduk umrlog ili ekshumiranog radi transporta iz mjesta u mjesto mora biti prisutan službenik opštinskog organa nadležnog za poslove zdravstvene inspekcije ili drugo lice koje ovaj organ ovlasti.

Ako je smrt nastupila u zdravstvenoj ustanovi, pa se u njoj vrši otpremanje, umjesto ovog lica dovoljno je prisustvo ljekara koga je odredila ustanova.

Otpremanje vojnih lica i pripadnika policije vrši se u prisustvu vojnog, odnosno posebnog policijskog ljekara.

Prevoz željeznicom

Član 155.

Prevoz umrlih željeznicom može se vršiti samo u posebnom zatvorenom vagonu.

Ako se posmrtni ostaci nalaze u mrtvačkim kolima, za prevoz se može upotrebiti i otvoreni vagon.

U jednom vagonu može se prevoziti i više umrlih, ali sem toga ne smiju se istim vagonom prevoziti druge stvari lica ili dobra.

Prevoz brodom

Član 156.

Umrli se može prevoziti brodom samo u posebno određenom i izdvojenom brodskom prostoru u kome se osim posmrtnih ostataka i pogrebne opreme ne smije prevoziti ništa drugo.

Prevoz letjelicom

Član 157.

Umrli se prevozi avionom u redovnom saobraćaju samo u posebno ograđenom dijelu prostora za prtljag.

Ukoliko se prevoz obavlja posebnim avionom (helikopterom), sanduk, napravljen prema zahtjevima ovog Kodeksa, može biti smješten i u prostor namjenjen putnicima.

GLAVA IX

MEĐUNARODNI PREVOZ

Pojam

Član 158.

Međunarodnim prevozom smatra se prevoz posmrtnih ostataka iz Bosne i Hercegovine u stranu zemlju, iz strane zemlje u Bosnu i Hercegovinu, kao i prevoz preko teritorije Bosne i Hercegovine (tranzitni prevoz).

Odobrenje

Član 159.

Posmrtni ostaci mogu se prenijeti iz Bosne i Hercegovine u drugu zemlju samo po odobrenju državnog organa uprave nadležnog za poslove zdravstva, koje se izdaje u saglasnosti sa državnim organom uprave nadležnim za unutrašnje poslove(?). Posmrtni ostaci se mogu prenijeti iz strane zemlje u Bosnu i Hercegovinu samo po odobrenju nadležnog organa za zdravstvo i socijalnu politiku, koje se izdaje u saglasnosti sa nadležnim ministarstvom za unutrašnje poslove(?).

Izuzeci

Član 160.

Ako je umrli bio BiH državljanin sa urednom putnom ispravom (pasošem), a nije umro od zarazne bolesti niti je bio sahranjen, nije potrebno odobrenje za njegovo prenošenje radi sahranjivanja u Bosni i Hercegovini.

Dužnost obavještenja

Član 161.

Organ koji izdaje odobrenje za prenos posmrtnih ostataka u Bosnu i Hercegovinu dužan je da o uzroku smrti, datumu prenosa i mjestu odakle će se umrli prenijeti obavjesti diplomatsko ili konzularno predstavništvo Bosne i Hercegovine u zemlji iz koje se prevoz obavlja. Ukoliko za prenos nije potrebno odobrenje, ova obavještenja dati će lice koje prenosi posmrtnu ostatku.

Sprovodnica

Član 162.

Za međunarodni prevoz umrlih potrebna je sprovodnica. Naša diplomatska predstavništva izdaju sprovodnicu za prevoz iz inostranstva u Bosnu i Hercegovinu i za tranzit, a za prevoz iz zemlje u inostranstvo sprovodnicu izdaje diplomatsko predstavništvo one države u kojoj će posmrtni ostaci biti sahranjeni.

Tranzit

Član 163.

Za tranzitnu sprovodnicu potrebno je priložiti odobrenje zemlje iz koje se posmrtni ostaci prevoze, kao i odobrenje zemlje u kojoj će oni biti sahranjeni.

Prevoz umrlih na brodu

Član 164.

Ukoliko je smrt nastupila na brodu, sprovodnica i ostala dokumenta biti će sastavljena prema pravilima zemlje pod čijom zastavom brod plovi.

Jezik

Član 165.

Poželjno je da sprovodnica bude napisana i na jednom od svjetskih jezika.

Kontrola prilikom otpreme

Član 166.

Pri iskopavanju, odnosno otpremanju posmrtnih ostataka za prevoz iz inostranstva u Bosnu i Hercegovinu ili za tranzit preko Bosne i Hercegovine, potrebno je prisustvo službenika našeg diplomatskog predstavništva koje je nadležno za izdavanje sprovodnice. Pri otpremanj posmrtnih ostataka iz Bosne i Hercegovine u inostranstvo prisustvuje službenik nadležnog organa za poslove zdravstvene inspekcije ili drugo lice koje organ ovlasti.

Primjena domaćih propisa

Član 167.

Na međunarodni prevoz u načelu se primjenjuju propisi koji važe za unutrašnji prevoz, uključujući i mjere za suzbijanje zaraznih bolesti.

Pored ovih mjera, na kovčeg i način prevoza primjenjuju se i posebna pravila koja su rezultat prakse i međunarodnih konvencija.

Kovčeg

Član 168.

Tjelo mora biti smješteno u metalni kovčeg, čije je dno prekriveno slojem upijajuće materije debljine 5 cm (sunderasta sintetika, treset, piljevina, drveni ugalj, itd), sa dodatkom antiseptičkog sredstva.

Ako je smrt nastupila usljed zarazne bolesti, posmrtni ostaci moraju biti uvijeni u tkaninu natopljenu antiseptikom (npr.petpostotnim rastvorom karbolne kiseline ili krezolnom sapunicom).

Kovčeg treba da je hermetički zatvoren (zavaren) i stavljen u drveni sanduk za koji treba upotrebiti daske čija je debljina najmanje 3 cm; on ne smije prpouštati vodu; rastojanje između zavrtnja (eksera) treba da je najviše 20 cm, a pored toga treba da bude ojačan metalnim trakama.

Zarazna bolest

Član 169.

Ako je smrt posljedica zarazne bolesti, posmrtni ostaci ne mogu biti iskopani iz zemlje i transportovani prije nego što prođe godinu dana od smrti.

Način prevoza

Član 170.

Prevoz treba da bude tako organizovan da se obezbjedi što brži transport, po mogućnosti bez pretovara.

Kovčeg za umrle na brodu

Član 171.

Ako je smrt nastupila na brodu na manje od 48 sati prije uplovljenja u luku gdje će se izvršiti sahrana, može se umjesto metalnog kovčega upotrebiti drveni, ali i ovaj mora biti smješten u veći, napravljen od dasaka čija je debljina najmanje 3 cm.

Dno sanduka u kome su posmrtni ostaci mora takođe biti prekriveno upijajućom materijom debljine 5 cm, natopljenim antiseptikom.

Ako je smrt nastupila na brodu čija plovidba ne traje duže od 24 sata, treba preduzeti mjere koje zahtjevaju okolnosti, upotreba kovčega nije obavezna.

U tom slučaju zapovjednik broda je dužan staviti umrlog na raspolaganje nadležnim vlastima u luci prispjeća.

Carinski i drugi propisi

Član 172.

Pored odredaba ovog Kodeksa, na međunarodni prevoz umrlih primjenjuju se carinski, saobraćajni i drugi propisi.

Dužnost izlaženja u susret

Član 173.

Radnici pogrebnog preduzeća, diplomatskog predstavništva, prevoznika, carinskih i drugih organa treba da vode računa o emocionalnim i drugim okolnostima koje su vezane za prevoz umrlih; oni treba da nastoje da, u granicama mogućnosti, izađu u susret željama zainteresovanih, sa što manje odlaganja.

Zabrana nelojalne konkurencije

Član 174.

Ukoliko pogrebno preduzeće svojim sredstvima obavlja međunarodni prevoz, mora se držati dobrih poslovnih običaja. Međunarodni prevoz mogu obavljati samo preduzeća koja raspolažu dovoljnim brojem vozila tako da ovaj prevoz ne ugrožava redovno pružanje pogrebnih usluga građanima u zemlji; svojim izgledom i tehničkim osobinama vozila treba da zadovoljavaju kako zahtjeve naše zemlje, tako i zahtjeve zemlje kroz koju prolaze.

KANTONALNO JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE ZA SAHRANJENJE I POSREDOVANJE U POSREDOVANJE			
POSREDOVANJE			
Primala	25/04/2006 Laga		
Org. j.-č.	most		
R.č.	456A		

